

ἃς ἐπώπτευεν ὁ κ. Κορομάντζος, διεκόπησαν ἤδη καὶ ἐπαναληφθήσονται μετὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα.

— Ἡ λιμενικὴ ἐπιτροπὴ Πειραιῶς ἀπεφάσισε τὴν σύνταξιν ὑδατογραφικοῦ χάρτου τοῦ λιμένος. Ἡ ἐργασία γενήσεται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ γάλλου κ. Andrin καὶ τῇ ἐπιστασίᾳ τοῦ ἐπόπτου τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων Πειραιῶς κ. Παντελεόντος. Τοιοῦτος χάρτης κρίνεται ἀναγκαϊότατος τοῖς ναυτιλλομένοις.

— Ἀπενεμήθη ὁ ἀργυροῦς σταυρὸς τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν ἡμέτερον συνεργάτην κ. Χαρ. Ἀννινον.

— Ἐν τῇ Ἑφημερίδι ἤρξατο δημοσιεύμενον ἐν μεταφράσει ἕξογον ἔργον τοῦ ῥώσου μυθιστοριογράφου Δοστογιέφσκυ: Τὸ Ἑγκλημα καὶ ἡ Τιμωρία.

— Δύο τῶν ἐταίρων τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς, οἱ κ.κ. Δουβλέ καὶ Λεγρὰν, ἀπὸ τινος ἐνεργοῦσιν ἀνασκαφὰς ἐν Δήλῳ. Κατ' ἐπιστολὴν τοῦ πρώτου τῶν Γάλλων ἀρχαιολόγων, πρὸ τινων ἡμερῶν ἀνεκαλύφθησαν δύο ἀγάλματα γυναικεῖα, ποῦς χαλκίνοι ῥωμαϊκοὶ ἀγάλματος, ἐπιγραφή ἐξ 139 στίχων, ἀναγράφουσα δαπάνας τοῦ ναοῦ, δύο στήλαι, ἐφ' ὧν ὑπάρχουν κεχαραγμένα ψηφίσματα τῶν Δηλίων καὶ Ἀθηνῶν, ἐννέα βάσεις ἀναθημάτων καὶ ἀφιερώσεων κτλ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Λόγος Πανηγυρικός ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἐσπεράν τῆς 25 μαρτίου 1889 ἐν τῇ ἐν Κερκύρᾳ Φιλαρμονικῇ Ἑταιρίᾳ ὑπὸ *Μιχαὴλ Κ. Σακελλαροπούλου* (ἐκδίδεται δαπάνῃ τῆς Ἑταιρίας). Ἐν Κερκύρᾳ, τυπογραφεῖον Ἑρμῆς κτλ. 1889. σελ. 14 εἰς μ. 8^{ον}

Ἀναστασίον Πολυζωίδου Γενικὴ Ἱστορία ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπιθεωρηθεῖσα καὶ συμπληρωθεῖσα ὑπὸ Γεωργίου Π. Κρέμου καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας εἰς τὸμους τέσσαρας. **Προλεγόμενα.** Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ κτλ. 1889 σελ. π'. [Τὸ τεῦχος τοῦτο περιλαμβάνει τὰ ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρήσαντος καὶ συμπληρώσαντος τὴν Γενικὴν Ἱστορίαν τοῦ Πολυζωίδου καὶ κ. Γ. Κρέμου φιλοπονηθέντα Προλεγόμενα εἰς τὸ ὅλον ἔργον. Ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ γνωστοποιεῖται ὅτι ὁ τέταρτος καὶ τελευταῖος τόμος τῆς Ἱστορίας ἐκδοθήσεται περὶ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον].

Α. Διομήδους Κυριακοῦ Μελέτη περὶ τοῦ πνεύματος τῆς θρησκείας. Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ τῇ 10 μαρτίου τοῦ 1889. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Α. Παπαγεωργίου, 1889. [Ἐκ τῆς καλίστης ταύτης πραγματείας ἀναγράφομεν τὰ ἐξῆς ἐρμηνεύοντα τὸν τίτλον καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἀναγνώσματος. « Τί εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας; Τὴν λέξιν πνεῦμα λαμβάνομεν ἐνταῦθα ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς οὐσίας. Πνεῦμα λοιπὸν τῆς θρησκείας λέγοντες, ἐννοοῦμεν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, ὅτι κυρίως ἀποτελεῖ αὐτήν, ὅτι εἶναι οὕτως εἰπεῖν ἡ ψυχὴ αὐτῆς. Τί εἶναι λοιπὸν τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας, ἡ οὐσία τῆς, ἡ ψυχὴ τῆς; Ὁ θρησκεία εἶναι ὁ φόβος πρὸς τὸν ἅγιον Θεὸν ὡς τιμωρὸν τοῦ κακοῦ, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πανάγαθον πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὸν θεῖον ἡθικὸν αὐτοῦ νόμον. Τὸ πρῶτον, ὁ φόβος πρὸς τὸν Θεόν, ἐπικρατεῖ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἢ ἐν τῇ ἰουδαϊσμῷ, τὸ δεύτερον ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἢ τῷ χριστιανισμῷ. « Τὸν Θεὸν φοβῶ, λέγει ὁ Ἑκκλησιαστής, καὶ πᾶς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλασσε, ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος, ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα ὁ Θεὸς ἔχει ἐν κρίσει ἐν παντί παρεωραμένῳ ἔἰς ἀγαθόν, ἐὰν ποιῇ» (ἱγ'. 13). Τὸν φόβον τοῦτον πρὸς τὸν Θεὸν τὸν Κύριον οὐρανοῦ καὶ γῆς, τὸν τιμωροῦντα μέχρι τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς, ὡς τὴν βάσιν τῆς μωσαϊκῆς θρησκείας σκοπεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ ἡ πρώτη τοῦ δεκαλόγου ἐντολή. Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐρωτώμενος παρὰ τοῦ νομικοῦ, τί ποιήσας ζῶντι αἰώνιον κληρονομίῃσιν, ἀπαντᾷ: « Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήσῃ» (Λουκ. ι'. 27). Ὁ ἔχων λοιπὸν φόβον Θεοῦ καὶ τῶν τῶν τὸ θέλημα αὐτοῦ, ὁ δὲ ἔργων ἀγαθῶν δεικνύων τὸν φόβον τοῦτον καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, ἔχει κυρίως εἰπεῖν θρησκείαν, ἔχει τὴν οὐσίαν αὐτῆς, τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος δίδων τὸν ὅρισμόν

τῆς θρησκείας, λέγει: « Ὁ θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστὶν ἐπισκέπτεσθαι ὁρρανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν ἄπιστον ἐαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου» (ἁ', 26), ἄλλαις λέξεσιν, ἡ οὐσία τῆς θρησκείας εἶναι ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ καθαρότης τῆς ψυχῆς. Ὁ θρησκός καὶ εὐσεβὴς ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἐννοία τῆς λέξεως εἶναι κατὰ ταῦτα ὁ σεβόμενος τὸν Θεόν, ὁ μὴ βλάσφημος αὐτόν, ὁ μὴ ἐπιφορῶν, ὁ τιμῶν τοὺς γονεῖς τοῦ, ὁ μὴ φονεύων, ὁ μὴ κλέπτων, ὁ μὴ συκοφαντῶν, ὁ μὴ ψευδόμενος, ὁ δίκαιος καὶ φιλάνθρωπος, ὁ βοηθῶν τοὺς πάσχοντας, ὁ θυσιάζόμενος ὑπὲρ τοῦ κοινου καλοῦ. Ἀλλ' ἀνέκαθεν τὸ αἶσθημα τοῦτο τῆς θρησκείας ἢ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν ἐξέφρασεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐξωτερικῶς διὰ προσευχῶν, θυσιῶν, συμβολικῶν τελετῶν, νηστειῶν καὶ ἄλλων τοιούτων πράξεων. Ἡ ἐξωτερικὴ αὕτη εὐσεβεία εἶναι ἐμφυτος ἀνάγκη τῷ ἄνθρωπῳ τῷ συνισταμένῳ ἐκ πνεύματος καὶ σώματος. Τὸ ἐν τῷ πνεύματι συμβαλὸν τείνει φυσικῶς νὰ ἐκδηλωθῇ καὶ ἐξωτερικῶς, νὰ λάβῃ σωματικὴν ἑκφράσιν. Πάντοτε ὅμως ὁ τύπος οὗτος εἶναι τὸ ἐξωτερικὸν περικάλυμμα τῆς ἐσωτερικῆς οὐσίας. Ὁ προσευχόμενος καὶ ἐκδηλῶν πρὸς τὸν Θεὸν φόβον μὴ ὑπάρχοντα ἐν αὐτῷ, ἢ ἀγάπην μὴ ὑπάρχουσαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ μὴ μαρτυρομένην διὰ χρηστοῦ βίου, ὁ νηστεύων ἵνα δεῖξῃ τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, ἐπὶ ἃς τῶν ἔργων του δεικνύει ὅτι δὲν μετενόησεν ἀληθῶς, ἔχει κατ' ἀνάγκην τὸν τύπον καὶ δὲν ἔχει τὴν οὐσίαν ἢ τὸ πνεῦμα, ἔχει τὸν φλοῖον καὶ δὲν ἔχει τὸν πυρῆνα ἢ τὸν καρπὸν. Ἡ θρησκεία τότε παύει νὰ εἶναι ἀνύψωσις τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν πλάστην, ἔξαρσις πρὸς τὸν Θεόν, ἐνδοουσιασμός πρὸς πᾶν θ, τὴν ἰδεώδεις καὶ θεῖον παύει νὰ ἀγιάζῃ τὸν βίον τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου νὰ ἐξαγγίλῃ αὐτόν καὶ ἀπεργάζεσθαι ἄξιον τέκνον τοῦ οὐρανοῦ πατρός, χρηστὸν ἄνθρωπον, χρηστὸν πολίτην, χρηστὸν μέλος τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς κοινωνίας, ἐν ἣ ζῇ. Ἡ θρησκεία τότε καταπίπτει εἰς νεκρὸν τινα ἐξωτερικὸν μηχανισμόν, εἰς ἄσυνείδητον ἐκτέλεσιν ἐξωτερικῶν τιμῶν ἀκατανόητων τύπων. Τοιαύτη θρησκεία οὐδεμίαν πλέον ἔχει ἄξιαν οὔτε ὡς πρὸς τὰ ἄτομα, οὔτε ὡς πρὸς τὴν κοινωνίαν. Ὁ τοιαύτην θρησκείαν ἔχων, μόνον εἰς τύπους περιορίζων αὐτήν, δύναται νὰ εἶναι ὁ ἀχρεϊστερος τῶν ἀνθρώπων, μηδὲν ἡθικὸν νόμον σεβόμενος, μηδὲν ἡθικὸν χαλινὸν ἀνεγόμενος δύναται νὰ εἶναι ἐπίσκοπος, βλάσφημος, φονεὺς, ἀκόλυστος, κλέπτης, συκοφάντης, ψεύστης, βδελυρὸς, ἂν καὶ ἴσως φρονεῖ ὅτι εἶναι εὐσεβεστάτος καὶ θρησκευτικώτατος, διότι οὐδένα θρησκευτικὸν τύπον παραλείπει. Ἡ δὲ κοινωνία ἐκ τοιαύτης θρησκείας οὐδόλως βελτιῶται ὡφελεῖται, διότι ἡ θρησκεία τότε δὲν εἶναι μορφωτικὴ τῶν ἡδῶν τοῦ λαοῦ δύναμις, δὲν εἶναι ἄξιος λόγου παράγων τῆς πνευματικῆς καὶ ἡθικῆς ἀνυψώσεως τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τὴν περιττόν καὶ ἄχρηστον χρῆμα, μηδὲν ἄξιον πολιτικῆς μερίμνης καὶ δαπάνης.]

Ἡ Στερίωσις παρὰ τῇ γυναικὶ καὶ θεραπείαι αὐτῆς ὑπὸ *Ἀντωνίου Α. Κινδῆνη*, ἱατροῦ, ὑψηλοῦ τοῦ τῆς ματευτικῆς ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. — [Ὁ συγγραφεὺς τῆς πραγματείας ταύτης ἔχων ὑπ' ὄψιν πᾶν ὅτι ἐδημοσιεύθη ἐν Εὐρώπῃ περὶ τοῦ σπουδαιωτάτου τούτου ζητήματος, ὅς φαίνεται ἐν τῇ παρατιθεμένῃ ἑκτενεῖ βιβλιογραφίᾳ, δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν λεπτομερῆ καὶ μετὰ σαφηνείας περιγραφὴν πάντων τῶν προκαλούντων τὴν στερίωσιν αἰτίων καὶ τῶν κατ' αὐτὰς προταθέντων θεραπευτικῶν μέσων, ἀλλ' ἐγκύψας καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν κατώρθωσε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι πολλὰ τῶν αἰτίων τῆς στερίωσεως, ὧν τὴν ἀνακάλυψιν ἀποδίδουσιν ἐκαστοὶ σοφοὶ ἄλλως Εὐρωπαῖοι συγγραφεῖς, ἴσαν γνωστὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήνων ἱατροῖς καὶ ἰδίως παρὰ τῷ πατρὶ τῆς ἱατρικῆς Ἐπιστήμης Ἱπποκράτῃ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνδιαιρέσει πολὺ τὴν κοινωνίαν καθόλου, ὁ συγγραφεὺς ἐπεζήτησε νὰ καταστήσῃ τὸν πραγματείας του ταύτην προσιτὴν, ἐκτός τοῦ ἱατρικοῦ κύκλου, καὶ εἰς τοὺς περὶ τὰς κοινωνιολογικὰς μελέτας καταγινόμενους. Τὸ ἔργον εὐρίσκεται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας καὶ τιμᾶται δραχ. 5.—]

Γ. Φιλαρέτου καὶ Β. Λυκούδη Νομικὴ βιβλιοθήκη. Ἑκλογικὸς κώδις περιλαμβανὸν τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἐκλογικοὺς νόμους μετὰ προλεγόμενων καὶ σχολίων κατ' ἄρθρον ὑπὸ *Εὐμανουὴλ Δ. Λυκούδη* διδάκτορος τῶ νομικῶ, ἐφέτου ἐν Ἀθήναις. Ἐκδότης Ἀνέστης Κωνσταντινίδης. Ἐν Ἀθῆναις 1889. Εἰς 16^{ον} σ. ιθ', 524.